

[Hans Hansen (Rørby).]

har været så alsidige, at jeg skal afholde mig fra at komme ind på principielle betragtninger om dette spørgsmål. Det er klart, at der ikke må mangle noget, når det gælder dette vigtige spørgsmål i grænselandet; og de særlig tyndt befolkede kommuner, som vi har dernelde, frembyder i sig selv et særligt problem. Jeg synes, det er godt, at spørgsmålet er blevet rejst, og vi vil fra vor side være villige til at medvirke til en løsning på den bedst mulige måde.

Jeg var i høj grad tilfreds med den redogørelse, som den højtærede undervisningsminister gav af den udvikling, der er sket, hvorefter det har vist sig, at de sønderjyske kommuner har udnyttet de gældende betingelser i langt højere grad end det øvrige land i gennemsnit. Jeg synes, det er værdifuldt, at spørgsmålet bliver behandlet og fulgt op med den interesse, som det fortjener.

Inger Merete Nordentoft: For den, der kom til Sønderjylland i 1920 og så det skolebyggeri, der fulgte umiddelbart efter genforeningen, er det en sorg, at dette skolebyggeri ikke er blevet vedligeholdt. Man begyndte dengang med et særdeles smukt og godt skolebyggeri og opbyggede en forbilledlig dansk skole, således at der har været få egne i Danmark, hvor man har haft en bedre udbygget folkeskole, end man havde i Sønderjylland i midten af 20'erne. Udviklingen har siden medført en tilvækst i befolkningen og følgelig også i elevtallet, som har krævet en udvidelse af skolerne, og opfyldelsen af skoleloven af 1937 har gjort det samme. Selvom jeg tilslutter mig den tanke, at man bør gøre noget særligt for folkeskolen i grænselandet, vil jeg dog advare imod, at man i dag alene diskuterer skoleforholdene i Sønderjylland, for de kan ikke og må ikke løses isoleret. Det er nødvendigt, man i det høje ting gør sig klart, at skoleproblemerne presser på, og at det bliver nødvendigt, at man bestemmer sig til, om man vil overholde de frister, der nu er sat for skolelovens opfyldelse, eller om man endnu en gang vil udskyde dem. Det kan ikke nytte noget, at man kommer her om et år og siger, at planerne ikke har været inde, og at man af den grund må udskyde dem. Man må tage op til behandling, om den økonomiske udvikling, der foregår her i landet i øjeblikket, om det store beslag, oprustningen lægger på landets økonomi, skal gå ud over skolen, så man undlader at opfylde fristerne for 1937-loven.

1937-loven stillede ikke blot krav om særlokaler, men også krav om et øget time-

antal for alle børn i den danske folkeskole og derigennem et krav om flere klasselokaler. Selve loven betegnede et løfte om nye fremskridt. Dengang var adskillige købstadkommuner og et overvældende flertal af landsbyskolerne ikke på højde med den nye lovs krav, og derfor krævede loven en betydelig udbygning af landets skoler. Jeg vil minde om, at fristen for denne udbygning først var sat til april 1948, men at rigsdagen i 1946 ændrede fristen til 1950, og at rigsdagen i 1950 udskød den yderligere til april 1958. Jeg vil også erindre om, at det i betænkningen fra det udvalg, som det høje ting havde nedsat, hed, at man fra alle sider var enig om, at de i loven fastsatte tidsfrister for projektering og gennemførelse må overholdes, så man ikke oftere må udskyde den endelige gennemførelse. Vi har altså her så sent som i 1950 et klart udtalt løfte, også fra de partiers side, som har indordnet den danske økonomi under Marshallplanen og Atlantpagten, om, at udbygningen af folkeskolen skal fortsættes og fuldføres inden den givne frist. I øjeblikket er loven gennemført i de fleste købstadkommuner, men i mindre end 25 pct. af landkommunerne. Over 1 000 af landets kommuner står således overfor at skulle gennemføre et betydeligt skolebyggeri de nærmeste 7 år.

Udover det krav, som folkeskoleloven stiller, kommer det behov, som børnetallets stærke stigning medfører — et behov, om hvilket det er vanskeligt nøjagtigt at sige, hvor stort det vil blive, men hvis man holder sig til den statistik og prognose, der er udarbejdet af statistisk departement på foranledning af undervisningsministeriet, vil man se, at antallet af undervisningspligtige børn i 1960 vil være vokset til 674 000 mod de 500 000, som det andrager i øjeblikket. Dette pres, som børnetallet medfører, har været ulideligt for skolerne. Det er stærkest i byskolerne, men også i landsbyskolerne lider man under det. Klassekvotienten er steget stærkt, der kan ikke være et særligt klasseværelse til hver klasse, hvilket forårsager vandreklasser, og eftermiddagsundervisningen bliver mere og mere almindelig.

Det er da heller ingen hemmelighed, at utilfredsheden i lærerkredsene er stærkt stigende, og under et pres fra medlemmernes side nedsatte Danmarks Lærerforenings hovedstyrelse et udvalg for at behandle behovet for skolebyggeri. Dette udvalgs formand, stadsskoleinspektør Paaskesen, fremlagde på foreningens repræsentantskabsmøde i august sidste år et meget veldokumenteret materiale over, hvilket behov man må regne med for skolelokaler. Udvalget når frem til, at hvis